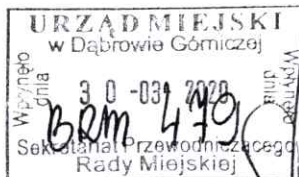

**PREZYDENT MIASTA
DĄBROWA GÓRNICZA**

WPS-I.8135.8.2020.MJ

Dąbrowa Górnicza, 27 marca 2020 r.

*Ko. Ochowy
Zadanie i Poczta
Sejre*

**Pani Agnieszka Pasternak
Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej**

W załączeniu przekazuję sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok.

Prezydent Miasta

Marcin Bazylak

**DĄBROWA
GÓRNICZA**
dla aktywnych

41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 21
e-mail: prezydent@dabrowa-gornicza.pl
www.dabrowa-gornicza.pl

Centrala: tel. +48 32 295 67 00
Sekretariat: tel. +48 32 295 69 70
Faks: +48 32 262 50 32

Sprawozdanie z realizacji
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok
oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii i innym uzależnieniom, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz działaniami na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, należy do zadań własnych gminy. Zadania te realizowane były w 2019 r. w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok przyjęty Uchwałą Nr IV/56/2018 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 19 grudnia 2018 r. oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok przyjęty Uchwałą Nr IV/57/2018 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 19 grudnia 2018 r.

Działania w ramach obu Programów mają na celu budowanie kompleksowej i spójnej strategii profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, a także profilaktyki i przeciwdziałania innym uzależnieniom, w tym również uzależnieniom behawioralnym. Zintegrowane działania w obszarze uzależnień odpowiadają współczesnym tendencjom dotyczącym zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom rozwiązywania problemów nimi powodowanych.

Celem obu programów było podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości używania środków psychoaktywnych, w tym alkoholu, środków odurzających, nowych substancji psychoaktywnych (w tym tzw. „dopalaczy”) oraz innych uzależnień, a także prowadzeniu skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, przy wykorzystaniu zasobów instytucjonalnych miasta.

Adresatami działań w ramach programów byli mieszkańcy Dąbrowy Górniczej, a w szczególności:

- osoby z problemem uzależnień, ich rodziny oraz osoby współuzależnione;
- dzieci i młodzież, w tym w szczególności z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice;
- osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- osoby dorosłe z grup ryzyka;
- środowiska abstynenckie;
- a także osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów uzależnień i pomocą osobom i rodzinom z problemem uzależnień oraz z problemem przemocy w rodzinie, jak również podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podjęmowane działania koordynowane i realizowane były przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego, a ponadto realizatorem zadań był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej, a także dąbrowskie placówki oświatowe. Zadania realizowane były również przy udziale organizacji pozarządowych, a także Zagłębiowskiego Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej oraz placówek leczenia uzależnień działających na terenie Miasta.

Realizacja działań w ramach obu Programów finansowana była z dochodów gminy z tytułu z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Działania realizowane w ramach obu Programów polegały na:

1. Zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

Mieszkańcy Dąbrowy Górniczej mają zapewnioną dostępność do świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnień w ramach funkcjonujących w Mieście poradni terapii uzależnień:

a) Poradnia Leczenia Uzależnień, będąca w strukturach NSZOZ Przychodnia „Merkury” Sp. z o. o. udziela świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia osobom uzależnionych od alkoholu w ramach prowadzonego programu podstawowego, terapii pogłębionej dla osób po podstawowej terapii uzależnień, a także osobom współuzależnionym w ramach prowadzonych grup psychoedukacyjno - rozwojowych oraz terapii indywidualnej dla współuzależnionych. Świadczenia udzielane są przez lekarza psychiatrę, specjalistę psychoterapii uzależnień, psychologa klinicznego i instruktora terapii uzależnień.

b) Prowadzony przez Fundację „Droga” ośrodek – Centrum Zdrowia Psychicznego, udziela świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w ramach: Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu. Świadczenia udzielane są przez lekarza psychiatrę, specjalistę terapii uzależnień i psychologa.

c) Natomiast do prowadzonego przez Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza – Oddziału Psychiatrycznego, przyjmowani są pacjenci z rozpoznaniem zaburzeń zachowań spowodowanych używaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych, jak również psychoz alkoholowych i ostrych zespołów abstynencyjnych oraz innych zaburzeń wynikających z uzależnień.

Ponadto działania podejmowane w Mieście miały na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin.

d) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień oraz używania szkodliwego przetworów konopi dla osób z terenu miasta Dąbrowa Górnicza oraz ich rodzin i bliskich”, Fundacja na rzecz Zdrowia Psychicznego i Aktywności Społecznej „Przystań”, prowadząca Ośrodek Psychoterapii i Neuropsychologii, zorganizowała 63 sesje indywidualne z osobami uzależnionymi i zagrożonymi uzależnieniem, a także 10 konsultacji psychiatrycznych, które okazały się niezbędne dla dzieci wymagających natychmiastowej hospitalizacji psychiatrycznej.

e) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej (wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie) na terenie miasta Dąbrowa Górnicza”, Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok” zrealizowało „Program zapobiegania nawrotom picia u osób uzależnionych od alkoholu”. Zasadniczym celem terapii prowadzonej przez specjalistę psychoterapii uzależnień była zmiana osobista beneficjentów, z zachowań o charakterze nałogowym w kierunku zachowań bardziej konstruktywnych, dających osobie satysfakcję z życia. Oddziaływania te, mające na celu zapobieganie nawrotom, były elementem uzupełniającym dla podstawowych programów terapeutycznych i przyczyniły się do wzmacniania motywacji i kontynuowania zachowań wspomagających trzeźwienie u pacjentów z problemem uzależnień. Realizowany program obejmował 120 godzin terapii.

f) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach Klubu Integracji Społecznej, zrealizował Program „Droga do trzeźwości”, którego celem było zminimalizowanie zjawiska występowania choroby alkoholowej oraz motywowanie osób już uzależnionych do podjęcia terapii, w tym do nawiązania kontaktu z poradnią leczenia uzależnień oraz ruchem trzeźwościowym AA, a także motywowanie uczestników do utrzymania całkowitej abstynencji oraz ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i psychospołecznych wynikających z picia alkoholu. Aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych przez specjalistę psychoterapii uzależnień umożliwiło beneficjentom postawienie autodiagnozy dotyczącej własnego uzależnienia. W efekcie prowadzone działania pozwoliły na podniesienie wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu i jego wpływu na życie człowieka oraz zwiększenie świadomości na temat specjalistycznych instytucji pomocowych przeznaczonych dla osób uzależnionych oraz zwiększenie szansy na zatrzymanie choroby alkoholowej bądź zmiany wzorca picia. Ponadto uczestnictwo w programie pozwoliło tym osobom zwiększenie kompetencji interpersonalnych, a także zwiększenie wiedzy z zakresu prawidłowego pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych. W programie, w ramach 28 spotkań grupowych, wzięły udział 54 osoby.

g) Stowarzyszenie „Teen Challenge” Chrześcijańska Misja Społeczna Oddział w Dąbrowie Górniczej, w ramach realizacji powierzonego przez Prezydenta Miasta zadania publicznego pn. „Dni Trzeźwości w Dąbrowie Górniczej”, w okresie 29.06.2019 r. - 22.09.2019 r. zorganizowało dwa jednodniowe otwarte spotkania, w ramach których mieszkańcom Dąbrowy Górniczej, którzy zmagają się z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, a także do osób współuzależnionych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przekazywane były informacje na temat zagrożeń wynikających z uzależnienia. Celem „Dni Trzeźwości” było także wzbudzenie wśród uzależnionych nadziei na możliwość życia w trzeźwości, wolnym od uzależnień, zbudowanie motywacji do podjęcia leczenia i zmiany stylu życia. Zadanie realizowane było w formie wykładów, prelekcji, osobistych świadectw i historii ludzi, którzy wyszli z nałogu oraz koncertu muzycznego. W spotkaniach wzięło łącznie ok 180 osób.

h) W prowadzonych przez Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej Punktach Konsultacyjnych ds. Uzależnień (tj. w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym oraz w Punkcie ds. Uzależnień od Narkotyków), znajdujących się przy ul. Karola Adamieckiego 13, specjaliści psychoterapii uzależnień udzielali bezpłatnych porad i konsultacji z zakresu problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych osobom uzależnionym, osobom zagrożonym uzależnieniem, rodzinom i opiekunom osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem. W ramach udzielanych konsultacji i porad specjaliści diagnozowali zgłaszane problemy związane z nadużywaniem alkoholu, proponowali i planowali sposoby udzielania pomocy, a także wskazywali placówki udzielające pomocy w zakresie uzależnień znajdujące się w mieście oraz poza miastem. Punkt działał w poniedziałki od godz. 11.00 do godz. 17.00 oraz we wtorki i środy od godz. 16.00 do godz. 18.00. Do Punktów w 2019 roku zgłosiło się 326 osób.

Podejmowano również działania ukierunkowane na osoby z grup szczególnie zagrożonych uzależnieniami oraz wykluczeniem i wykluczonych społecznie z powodu uzależnień:

a) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych dla osób bezdomnych z Dąbrowy Górniczej”, Caritas Diecezji Sosnowickiej realizował program pn. „Nowe Horyzonty 2”, w ramach którego okresie od 15.04.2019 r. do 31.12.2019 r. udział wzięło łącznie 100 osób, w tym osoby przebywające w Noclegowni i Schronisku dla Bezdomnych oraz bezdomni środowiskowi. Podczas spotkań

indywidualnych i grupowych z terapeutą oraz pedagogami realizowane były działania zarówno o charakterze terapeutycznym, jak i profilaktycznym. Uczestnicy poznawali zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu, poznawali fazy rozwoju choroby alkoholowej i możliwości pomocy w przypadku jej wystąpienia. Natomiast osoby z diagnozą uzależnienia uczestniczyły w indywidualnych konsultacjach z terapeutą. Nawiązano również współpracę z grupą AA. Ponadto w ramach zadania zostały zakupione testy na obecność narkotyków w organizmie.

b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program socjalny „Aktywny senior”. Uczestnikami programu były wytypowane przez pracowników socjalnych zagrożone uzależnieniami osoby starsze, niepełnosprawne, długotrwale chore. Celem programu było zwiększenie świadomości uczestników na temat szkód spowodowanych nadużywaniem alkoholu i problemu współuzależnienia, a także zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niwelowanie problemu osamotnienia i izolacji poprzez umożliwienie spędzania czasu w przyjaznej atmosferze. Projekt miał za zadanie zintegrować osoby starsze w środowisku lokalnym, zaspokoić ich potrzeby akceptacji i szacunku, zwiększyć aktywność osób starszych i nawiązać kontakty interpersonalne między nimi oraz wzmocnić seniorów przede wszystkim na płaszczyźnie emocjonalnej. Działania obejmowały zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień, problemu współuzależnień, zajęcia edukacyjne z zakresu zdrowego stylu życia z fizjoterapeutą, zajęcia z psychologiem, zajęcia ze społecznym koordynatorem ds. osób niepełnosprawnych, zajęcia z przedstawicielem służby zdrowia, z pielęgniarką środowiskową, dietetykiem oraz z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji. Ponadto odbyły się zajęcia usprawniające ruchowo (taneczne), udział w Festiwalu Ludzi Aktywnych oraz w Pikniku Osób Niepełnosprawnych. W programie wzięło udział 12 osób.

Wspierano również doskonalenie zawodowe osób pracujących z osobami uzależnionymi, z rodzinami dysfunkcyjnymi z problemem uzależnień oraz z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc:

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przeprowadzono szkolenie „Dialog motywujący w profilaktyce uzależnień” dla grupy 50 osób – pracowników MOPS: terapeutów ds. uzależnień, psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, pracowników zaangażowanych w procedurę „Niebieskie Karty”, asystentów rodziny. Celem głównym programu wdrożenie działań edukacyjnych ukierunkowanych na poznanie symptomów choroby alkoholowej i wdrożenie technik dialogu motywującego, skierowanych do pracowników pracujących w obszarze zapobiegania alkoholizmowi, narkomanii, oraz osób pracujących na rzecz pomocy ofiarom przemocy.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

a) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, wyłoniono 3 organizacje pozarządowe, które w 2019 r. prowadziły 4 placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i 1 placówkę w formie specjalistycznej.

Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej prowadziły:

- Fundacja „Godne Życie”:

- „Akademia Gry i Zabawy”, ul. Prusa 3, w której objętych opieką było 50 dzieci (średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 25 dzieci),

- „Dziecięca Fabryka Kreatywności”, ul. Królowej Jadwigi 8, w której objętych opieką było 50 dzieci (średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 25 dzieci),

- „Akademia Wyobraźni Dziecięcej”, ul. Św. Antoniego 107, w której objętych opieką było 70 dzieci (średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 27 dzieci).

- Stowarzyszenie „Dar Serca”:

- Świetlica środowiskowa „Kraina Przyjaźni” ul. K. Adamieckiego 12, w której objętych opieką było 70 dzieci (średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 26 dzieci).

Placówkę wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadziło

- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Małolat” – placówka w formie specjalistycznej przy ul. Alei Zwycięstwa 77, w której objętych opieką było 48 dzieci (średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 18 dzieci).

W ramach wsparcia dziennego prowadzonego w formie opiekuńczej zapewniono dzieciom: opiekę, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, możliwość kształtowania umiejętności interpersonalnych jak również nabycie wiedzy i umiejętności społecznych. Natomiast w ramach realizacji programów profilaktycznych przekazywano informacje na temat szkodliwości uzależnienia od alkoholu, nikotyny i narkotyków oraz wskazywano możliwości ograniczenia skutków uzależnienia w rodzinie. Uczono dzieci różnych form spędzania wolnego czasu. Organizowano zajęcia sportowe, plastyczne, muzyczne, komputerowe oraz wycieczki. Natomiast w placówce w formie specjalistycznej prowadzono również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne.

b) Dąbrowska Poradnia Prawna „Paragraf” – prowadzona przez Fundację Godne Życie w ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień pn. „Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”, w której około 160 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej ze względu na uzależnienia, uzyskało w 2019 roku bezpłatne porady i informacje prawne od prawników z dużym doświadczeniem z zakresu prawa rodzinnego, mieszkaniowego, cywilnego, czy karnego. Zakres udzielanych porad miał na celu w szczególności minimalizację wszelkich objawów patologii i wykluczenia społecznego.

c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził „Miejski Telefon Zaufania”, który umożliwiał udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów wynikających z problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień. Konsultanci nieśli telefoniczną pomoc także osobom samotnym, zagubionym, zmęczonym życiem, z utraconą nadzieją oraz chorym. Konsultanci dyżurowali codziennie w godzinach 19:00 – 22:00, w tym również w niedziele i święta. W efekcie przeprowadzono 463 rozmowy telefoniczne, w których udzielono profesjonalnej pomocy i wsparcia.

d) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej prowadził grupę wsparcia dla kobiet doświadczających kryzysów życiowych. W 8 spotkaniach, trwających łącznie 16 godzin, wzięło udział 7 kobiet. Zajęcia grupowe prowadzone przez psychologa umożliwiły kobietom doświadczającym kryzysów małżeńskich i rodzinnych, przemocy w rodzinie oraz problemu uzależnienia osób najbliższych, możliwość kontaktu z innymi osobami o podobnych przeżyciach. Udział w grupie zmniejszył poczucie osamotnienia, stworzył naturalną sieć wsparcia i umiejętności korzystania z jej struktury w sytuacji zaspokajania potrzeb emocjonalnych: przynależności, akceptacji, bezpieczeństwa.

e) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej (wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie) na terenie miasta Dąbrowa Górnicza”, Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok” zrealizowało „Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży doświadczających kryzysów życiowych”. Zajęcia realizowane były przez psychologa oraz

socjoterapeutę. Program polegał na udzieleniu emocjonalnego wsparcia i praktycznej pomocy w radzeniu sobie z problemami, pomocy w radzeniu sobie z trudnościami i kryzysami oraz zapewnieniu poczucia sprawczości dziecka w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Celem zajęć było nauczenie dzieci zespołowego współdziałania w sytuacji problemowej, wzrost samoświadomości w funkcjonowaniu osobistym i społecznym, tworzenie pozytywnego obrazu własnej osoby i adekwatnej samooceny, kształtowanie konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu. Przeprowadzono 28 godzin zajęć.

f) W 2019 roku kontynuowała swoją działalność Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która podczas 49 posiedzeń:

- przeprowadziła rozmowy z 970 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin;
- rozpatrzyła 200 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym;
- skierowała do biegłych sądowych 164 zleceń w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- skierowała do Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej 135 wniosków osób uzależnionych od alkoholu celem wszczęcia postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- przeprowadziła 82 wizji lokalnych dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyli również w 492 posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotyczących procedury „Niebieskiej Karty”. W ramach grup roboczych udzielono wsparcia 128 rodzinom.

W 2019 roku podejmowano również działania zmierzające do podnoszenia kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez między innymi finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki przemocy w rodzinie, szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktów z członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy, a także szkoleń dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieska Karta”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

a) W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przeprowadzono projekt socjalny „Wzmocnij się II” – plan działań superwizyjnych dla pracowników MOPS, którego głównym celem było wzmocnienie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Grupę docelową stanowiło 49 osób podejmujących bezpośrednie działania względem osób doznających przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc. Uczestnikami coachingu były osoby koordynujące pracę podległych pracowników w poszczególnych komórkach organizacyjnych. Działania obejmowały przeprowadzenie spotkań z superwizji/coachingu dla pracowników Ośrodka.

b) W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przeprowadzono plan działań superwizyjnych dla asystentów rodziny podejmujących działania względem rodzin wieloproblemowych objętych wsparciem asystenta rodziny. Celem głównym było przeprowadzenie superwizji dla asystentów rodziny współpracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi borykającymi się z wieloma problemami, w tym z uzależnieniami, mającej na celu wzmocnienie kompetencji asystentów rodziny, udzielaniu wsparcia oraz poprawę jakości pracy i przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu. Grupę docelową stanowiło 4 asystentów zatrudnionych w Dziale Opieki nad Dzieckiem i Rodziną MOPS. Program obejmował edukację w obszarach tematyki metodycznej pracy asystenta rodziny, udoskonalenie warsztatu pracy

poprzez poszerzenie wiedzy, świadomości oraz umiejętności , rzetelną ocenę pracy, omówienie problemów jak i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach programu „Bliżej siebie” zakupił zostały artykuły promocyjne i informacyjne tj. ulotki, wizytówki, smycze, długopisy, kalendarze promujące profilaktyczną działalność Klubu Integracji Społecznej. Program „Droga do trzeźwości”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

W ramach działań profilaktycznych w dąbrowskich placówkach oświatowych:

a) W okresie ferii zimowych i wakacji letnich zorganizowano bezpłatne półkolonie dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, w ramach których - oprócz fachowej opieki sprawowanej przez nauczycieli oraz pielęgniarkę, oraz wyżywienia - odbywały się również zajęcia profilaktyczne. Dzieci mogły zapoznać się alternatywnymi formami spędzania wolnego czasu, miały możliwość rozwijania swoich zainteresowań. Organizowane były również wycieczki, wyjścia do kina, konkursy tematyczne i inne, atrakcyjne formy zajęć. W okresie zimowym od 11.02.2019 r. do 22.02.2019 r. w półkoloniach wzięło udział 869 dzieci. Natomiast w okresie letnim od 24.06.2019 r. do 26.08.2019 r. w półkoloniach wzięło udział 1289 dzieci.

b) W okresie od 11.03.2019 r. do 07.06.2019 r. w 4 placówkach oświatowych organizowano pozalekcyjne zajęcia o charakterze profilaktycznym. Realizowane w ramach tych zajęć programy, opracowane były przez nauczycieli, pedagogów i wychowawców świetlic, w oparciu o przeprowadzone szkolne diagnozy. W zajęciach wzięło udział 68 dzieci.

c) W okresie od 15.04.2019 r. do 31.10.2019 r., zrealizowano projekt profilaktyczny pn. „Zapobiegam - reaguję - w mundurze siła” dla uczniów klas mundurowych III LO w Dąbrowie Górniczej (wcześniej ZSO Nr 2). Projekt obejmował zintegrowane działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień, promocji zdrowia i zachowań problemowych i ryzykownych. Skierowany był do całej społeczności szkolnej III LO oraz do mieszkańców miasta. W ramach projektu odbywały się między innymi prelekcje ze specjalistami do spraw nieletnich, warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień, turnieje wiedzy i kampanie profilaktyczne, a także akcje informacyjne w środowisku lokalnym. Jednym z elementów projektu było zorganizowanie w okresie wakacji letnich wyjazdowego obozu survivalowego profilaktyczno-integracyjnego w ośrodku obozowo-biwakowym hufca ZHP Ruda Śląska w Kuźnicy Brzeźnickiej dla uczniów klas mundurowych. W projekcie wzięło udział około 2000 osób, w tym 230 uczniów III LO w Dąbrowie Górniczej.

d) W listopadzie i grudniu 2019 r. w placówkach oświatowych odbyły się warsztaty, spotkania, spektakle mające na celu profilaktykę uzależnień. Działaniami objęci zostali nie tylko uczniowie, ale także rodzice i grono pedagogiczne. Wśród podjętych działań znalazły się także programy profilaktyczne rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 r.: Program „Unplugged”, którego celem jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 12-14 lat oraz Program „Debata” – którego celem jest wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej. Działania te objęły 2614 osób.

Prowadzono również inne działania profilaktyczne i edukacyjne, których adresatami byli dzieci i młodzież, a także ich rodzice, opiekunowie oraz nauczyciele:

a) W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od

alkoholu i innych środków psychoaktywnych dla rodzin zastępczych wraz z ich podopiecznymi oraz dla kandydatów na rodziny zastępcze z terenu miasta Dąbrowa Górnicza”, Stowarzyszenie „Przyjazny Dom” zrealizowało projekt, którego głównym celem było podniesienie świadomości rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze w zakresie problemów uzależnień oraz profilaktyki z nimi związanej. Oprócz zajęć psychoedukacyjnych oraz konsultacji prowadzonych przez pedagoga – specjalistę terapii uzależnień, zorganizowano również zajęcia sportowe i integracyjne. W projekcie wzięło udział 50 osób.

b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Klubu Integracji Społecznej, realizował program edukacyjno – profilaktyczny „Szkoła Rodzica”. Celem głównym programu było zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców oraz poprawa funkcjonowania całej rodziny, a także propagowanie idei wspierania trzeźwości w rodzinie. Program umożliwiał rodzicom wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień, miał na celu promowanie zdrowego stylu życia w rodzinie, a także umożliwiał nabycie umiejętności lepszego porozumiewania się w rodzinie, nabycie umiejętności prowadzenia dialogu opartego na wzajemnym szacunku, pogłębienie samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych. W programie wzięło udział 10 rodzin.

c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej zorganizował:

- Program profilaktyczny pn. „Na wszystkie przemoce mam super moce”, w ramach którego w 6 szkołach podstawowych w trakcie 12 spotkań dla uczniów klas III przeprowadzono warsztaty z zakresu profilaktyki przemocy. Uczniowie zapoznali się ze swoimi prawami, poznali sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych i budzących lęk, a także uzyskali informację gdzie szukać pomocy. Uczniowie nabyli wiedzę i zwiększyli świadomość dotyczącą zjawiska przemocy domowej i choroby alkoholowej. Wzrosła samoświadomość ich praw i ochrony przed przemocą i alkoholizmem dorosłych. Programem objętych zostało 211 dzieci.

- Program profilaktyczno-terapeutyczny „Mamo, jesteśmy razem”, który składał się z 13 spotkań (zajęcia i treningi). Uczestniczki nabyły umiejętności w obszarze zasad prawidłowego odżywiania, profilaktyki zdrowia i higieny dziecka, uzyskały wiedzę z zakresu potrzeb edukacyjnych oraz psychospołecznych dzieci, podniosły świadomość na temat przemocy domowej i uzależnienia. Poprzez pokazanie alternatywnych sposobów wspólnie spędzanego czasu wolnego, matki wzmocniły więź z dzieckiem. W programie udział wzięło 12 klientek z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz 14 dzieci w wieku przedszkolno-szkolnym.

d) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował ponadto:

- Projekt socjalny „Dzieci w cybersieci II”, którego celem głównym było podniesienie wiedzy rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży na temat uzależnienia od komputera i internetu oraz zjawiska cyberbullyingu, a także uwrażliwienie na zagrożenia jakie dzieci napotykają w internecie. Działania obejmowały spotkania na temat zjawiska cyberprzemocy oraz uzależnienia od komputera. Uczestnicy uzyskali wiedzę na temat placówek i specjalistów wspierających dzieci i młodzież, które są uzależnione od internetu lub padły ofiarą agresji w mediach społecznościowych. Wskazano również alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz wskazano miejsca, gdzie osoby poszkodowane przemocą „w sieci” uzyskają specjalistyczną pomoc. Projekt objął 26 osób.

- Projekt socjalny „Rodzina online”, którego celem było podniesienie wiedzy rodziców oraz dzieci i młodzieży na temat zagrożeń płynących z internetu, uzależnienia od „wirtualnej rzeczywistości” i zjawiska cyberprzemocy. Działania obejmowały spotkanie dla rodziców, prelekcję specjalisty ds. cyberzagrożeń, pedagoga i psychologa Poradni Psychologiczno Pedagogicznej, prelekcję przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji i terapeuty uzależnień. Zorganizowano wspólne spotkanie dzieci i rodziców z pedagogiem i psychologiem Poradni Psychologiczno Pedagogicznej oraz wspólne

warsztaty na temat kreatywnych form spędzania czasu wolnego. Beneficjentami było 20 dzieci i 10 rodziców.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta konkursu na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej (wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie) na terenie miasta Dąbrowa Górnicza”, Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok” otrzymało wsparcie na rzecz realizacji swoich zadań statutowych, których głównym celem jest propagowanie idei trzeźwości wśród społeczności lokalnej oraz pomoc osobom uzależnionym po przebytej terapii lub leczeniu odwykowym, a także pomoc w utrzymaniu i utrwalaniu trzeźwości bez obawy powrotu do nałogu. W ramach realizacji zadania odbywały się spotkania w ramach grup wsparcia: AA (144 spotkania, 23 osoby), Al-Anon (48 spotkań, 15 osób), Al-Ateen (24 spotkania, 5 osób). Odbyło się także 12 spotkań rodzinnych, podczas których osoby obchodzące rocznice trzeźwości dawały świadectwo radzenia sobie z problemem alkoholowym. W pomieszczeniach klubowych dla uczestników programu organizowano imprezy sportowe promujące zdrowy tryb życia. Uczestnicy zadania brali też udział w zlotach i obozach, rajdach dla abstynentów i członków ich rodzin, a także w obchodach 38 rocznicy powstania Stowarzyszenia.

5. Reintegracja społeczna i zawodowa oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin.

a) W ramach udzielonej przez Prezydenta Miasta dotacji podmiotowej Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne z siedzibą w Kluczach, prowadziło Centrum Integracji Społecznej w Dąbrowie Górniczej przy ul. Wapiennej 17. Grupę docelową stanowiły osoby z Dąbrowy Górniczej zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu długotrwałego bezrobocia lub bezdomności, borykające się między innymi z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Celem działań podejmowanych w Centrum była pomoc tym osobom w wejściu na otwarty rynek pracy. W ramach prowadzonych działań odbywały się także zajęcia prowadzone przez psychologa. Z porad i konsultacji z zakresu problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych w 2019 roku skorzystało 36 osób.

b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach Klubu Integracji Społecznej, zrealizował:

- Program „Kurs na wolontariat”, którego głównym celem było ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej osób dotkniętych problemem alkoholowym poprzez popularyzację idei wolontariatu wśród rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – jako aktywności społeczno-zawodowej. W programie wzięło udział 12 osób – mieszkańców Dąbrowy Górniczej.
- Program „Nie daj się bezrobociu”, którego głównym celem było ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez prowadzenie wszechstronnych działań zmierzających do reintegracji zawodowej i społecznej, wsparcia w pokonywaniu barier w codziennym funkcjonowaniu, zmniejszenie zagrożenia występowania różnych patologii społecznych. Zajęcia prowadzone były metodą wykładowo – warsztatową. Odbyło się 10 spotkań. Wzięło w nim udział 13 osób bezrobotnych.
- Program „Stale sprawni”, którego głównym celem było ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez prowadzenie wszechstronnych działań zmierzających do aktywizacji społecznej oraz rozwoju osobistego osób z niepełnosprawnością otrzymujących pomoc finansową w formie zasiłku

stałego. Grupę docelową stanowiło około 10 osób niepełnosprawnych otrzymujących pomoc finansową w formie zasiłku stałego. Zajęcia prowadzone były metodą wykładowo – warsztatową.

c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również projekt socjalny pn. „Kreatywność drogą do sukcesu”, którego głównym celem było zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez zwiększenie świadomości uczestników na temat szkód spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz wdrożenie zajęć profilaktycznych, a także pogłębienie rozwoju osobistego poprzez rozbudzanie kreatywności i samooceny uczestnika. Projekt skierowany był do 8 kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych mieszkających w Dąbrowie Górniczej. Działania obejmowały spotkania uczestniczek w formie prelekcji, zajęć tematycznych i konsultacji przeprowadzanych przez doradcę zawodowego, psychologa oraz konsultanta ds. uzależnień. Uczestniczki miały również możliwość udziału w zajęciach kreatywnych w formie warsztatów artystycznych oraz w integracyjnym wyjściu do kina.

Prezydent Miasta

Marcin Bazyluk